

התבוננות

משיעורי הרב ראובן לויכטר שליט"א

גזירת הגיוס - ב'

עורך ומגיש: הרב ברוך סטפנסקי

בניית עוגנים בתורה

גזירת הגיוס והפולמוס הרחב שמתקיים כיום בנושא, הביאו למחשבה מוטעית אצל אנשים מסוימים שאולי מן הראוי לבחורים אשר אינם צולחים בהצטיינות את לימודי הישיבה לעזוב את הישיבה ח"ו. מחשבה מוטעית זו מציפה בפנינו את הצורך העז לחדד את נקודות העיגון שלנו בעולם התורה, שגם מי שאינו מצליחן יהיה שייך אליה וכרוך סביבה.

חינוך למצליחנות ומצויינות נוגד את העיגון הבסיסי בעולם של תורה אליו עלינו לחנך, משום שעיגון בתורה מטרתו לאפשר לכל אחד באשר הוא להיות שייך אליה, ואילו החינוך למצליחנות מענגת רק את המצויין והמצליח, אך מי שאינו כזה עלול לחפש את מקומו בחוץ. ועל כן עלינו להתבונן מה הם נקודות העיגון בתורה שיכולות לעגן כל אחד באשר הוא.

ראשית עלינו להבחין כי כיום ישנה נטייה מוגברת לעיסוק בנטיית הלב האישית, מה אני חושב ומה אני אומר, וכך גם בלימוד אנו מאד מהר מרגישים צורך להביע את דעתנו בסוגיא הנלמדת. כך גם כאשר אנו שומעים שיעור, מחשבתנו מאד מהר בורחת למה שאנחנו אמרנו פעם בנידון, וכמעט ואיננו מסוגלים לשמוע דבר חדש בלי שדעתנו האישית מעורבת שם.

אולם עלינו לדעת, כי הנקודה הבסיסית הראשונה במעלה בעסק תורתנו הקדושה היא ההכרה שאנו עוסקים בדבר שגדול מאיתנו הרבה מעבר לכל דמיון, וממילא טעות איומה היא לקחת מיד את הדברים הנלמדים והנשמעים למה שיש לנו לומר בנידון. וכשם שלא נוכל להביע מיד את דעתנו האישית בפני רופא המרצה בפנינו אודות מחקר ארוך שנים שעשה בתחום מסוים, כך גם בתורה ראשית עלינו להקשיב בלי כל מעורבות של נטיית לב כלשהי, או דעה אישית קדומה.

אכן החינוך למצליחנות סותר לערך עליון זה, משום שהמצליחנות מציבה את האדם הפרטי במרכז, ועוסקת בהתקדמותו האישית בלבד, וכך דברי התורה נהפכים כביכול שוליים ככלי לקליטת אינפורמציה, רק ההצלחה

היא זו שבראש. בעוד שהאמת הפוכה לחלוטין, דברי התורה צריכים להיות במרכז ואת דעתנו האישית תחילה עלינו להניח בצד. גישה זו מציבה עוגן בסיסי בתורה כדבר קבוע שאינו זו לעולם, התורה תמיד במרכז ואילו ההצלחה האישית שלנו אינה מעלה או מורידה כלל.

אנו רואים זאת אצל תלמידים גדולים שישבו בפני רבותיהם שנים רבות ומעולם לא הביעו את דעתם האישית, הם רק שמעו את דברי רבותיהם וקבעו במרכז התמונה, ואילו את דעתם האישית הם בקושי והביעו שנים מאוחר יותר, משום שמה שחשוב באמת כרגע הוא מה שהרב אומר, ולא הדעה האישית.

שנית, עלינו לחנך לכך שניתן ואף צריך להיות קשור בתחומים שונים ומגוונים בתורה הקדושה, בין אם זה בעומק כוונת התוספות, ובין אם זה פשט בחומש, או בדברי הרמח"ל במסילת ישרים.

האווירה כיום בעולם הישיבות היא שכביכול רק אם בחור מצליח להתקשר לסוגיה המרכזית הרי שהוא שייך, אך אם אינו מצליח להביע את עצמו שם, הוא כבר אינו קשור ח"ו, אולם כבר מצאנו בדברי הנפש החיים שכתב (בפרקים) שהאדם הקשור בתורה לבוש ב"בגדי קדושה". ומדבריו למדנו, כי כמו שלכל אדם יש מספר בגדים בהם הוא לבוש, כך גם בתורה עלינו להיות לבושים במספר בגדים, אולם כיום נדמה כי העיסוק רק סביב נושא אחד, משאיר אותנו רק עם בגד אחד לעורנו.

הנטייה המזלזלת במי שעיסוקו במקרא או בהכרת כוחות הנפש וכדומה, מאבדת את העיגון האמיתי שצריך להיות לנו בתורה, אליה ניתן להיות קשורים במגוון רחב מאד של תחומים, ואדרבה, מי שאינו מעגן ומלביש את עצמו במספר בגדי קדושה, עלול לאבד את דרכו במקרה והצלחתו לא תייה מזהירה.

אכן, שתי נקודות העיגון שפרטנו עלולות להראות על פניו כסותרות זו לזו, אך במחשבה מעמיקה יותר נוכל להבחין שהן משלימות האחת את השניה. הצבת דברי התורה במרכז כדבר עליון וגבוה מדעתנו האישית, לצד ההכרה שאין רק בגד אחד בתורה, בכוחה לעגן כל אדם באשר הוא לעולם של תורה בכל מצב שהוא.